

Corona in verpleeghuizen: informatie via crisisteams

Vertrouwelijke informatie, rapportage datum 6 juli 2020



De COVID-19 pandemie stelt verpleeghuizen in Nederland voor grote uitdagingen. Veel verpleeghuizen coördineren deze uitdagingen door het instellen van crisisteams, waarin o.a. de status van besmettingen, de inzet van personeel, de voorraad materialen, problemen en te nemen maatregelen worden besproken. Met deze rapportage voor beleidsmakers (bestuurders deelnemende instellingen, VWS, Actiz, V&VN, Verenso en de Chief Nursing Officer) beoogt het onderzoeksteam met informatie van crisisteams actuele ontwikkelingen omtrent de COVID-19 epidemie in verpleeghuizen in kaart te brengen, zodat men een betere indruk krijgt hoe de situatie is en wat er (acuut) nodig is in de sector.

Aanpak

Zorginstellingen delen notulen en vergaderstukken van hun crisisteams met onderzoekers van UNC-ZH en UNO-UMCG. In de rapportage wordt informatie verwerkt over een week, ditmaal week 26 (maandag 22 tot en met zondag 28 juni 2020).

De onderzoekers gebruiken zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksmethoden (*mixed-methods*) om een samenvatting te krijgen van de informatie. Hiervoor moeten zij de vrije tekst beoordelen en selecties maken (in dit rapport notities genaamd). Dit betekent dat de rapportage niet uitputtend of volledig is, maar dat naar beste kunnen een keuze gemaakt is wat belangrijk geacht wordt. Deze keuze baseert het onderzoeksteam wekelijks op onder andere de actuele ontwikkelingen in richtlijnen en praktijk en de vernomen behoeften van beleidsmakers en betrokken organisaties.

Er is gekozen om geen uitdrukkelijke kwantificering van aantal zorgorganisaties bij maatregelen of thema's te plaatsen, omdat dit naar de aard van de bronnen en selecties een vertekend beeld kan geven. De weergaven van de notulen zijn weliswaar ook bedoeld om goede ideeën/good practices met elkaar te delen, maar dienen niet als alternatieve bron beschouwd te worden voor (evidence based) informatie, zoals de richtlijnen van het RIVM die zijn. Op dit moment kunnen er ook geen gevolgtrekkingen getrokken worden, bijvoorbeeld of bepaalde maatregelen effectief waren.

Deelnemende zorginstellingen

Afgelopen weken gaven 41 zorginstellingen verspreid over Nederland aan te willen deelnemen in dit onderzoek, zie figuur. Eén zorginstelling had reeds doorgegeven, dat het crisisteam is opgeheven. Voor week 25 konden notities van 14 zorginstellingen worden verwerkt, omdat deze voor woensdag 10u binnen waren. Zij hadden gezamenlijk 230 locaties en naar schatting ongeveer 14.500 cliënten intramuraal. Dit waren vanuit de Samenwerkende Academische Netwerken Ouderenzorg (SANO) 3 deelnemers uit het UNC-ZH (Zuid-Holland), 6 uit UNO-UMCG (Noord-Nederland), 1 uit Tranzo (Noord-Brabant), 1 uit UKON (Gelderland, Noord-Brabant, Limburg), 1 uit UKON/AWOZ (Zeeland), en ook 2 vanuit AWOZ (Zeeland). In 2 van de 14 (14%) instellingen had men (nog steeds) te maken met COVID-19 besmettingen onder cliënten, één organisatie spreekt van een uitbraak. Overigens was bij 5 instellingen geen informatie over al dan niet aanwezig zijn van besmettingen uit de notulen te halen. Als er in de informatie niet gesproken werd over (COVID-19) besmettingen is aangenomen dat er in de zorginstelling geen sprake was van COVID-19 besmettingen onder cliënten.



Samenvatting van indrukken uit notities week 26 (22 tot en met 28 juni 2020)

Ter informatie en inspiratie volgt hieronder een samenvatting van de indrukken uit notities m.b.t. maatregelen, problemen en voorraad uit vergaderstukken van crisisteams van 14 zorginstellingen, op thema. Daarna volgt een overzicht van de notities, met daarbij steeds nog eens het bijbehorende deel van deze samenvatting.

De top 5 aandachtspunten in week 26 zijn:

1. Het onbeperkt toelaten van bezoek is niet altijd mogelijk vanwege de waarborging van de 1,5 meter afstand. Het doorvoeren van versoepelingen is ingewikkelder dan in eerste instantie lijkt. Door de bekende nuances per locatie, verschillende woonvormen en één- of tweepersoonskamers, vraagt dit maatwerk.
2. Melding dat het steeds moeilijker wordt om bezoekers en bewoners aan de regels te houden.
3. Behoeft aan duidelijke instructies m.b.t. de inzet van airco's en ventilatoren, en hierbij wordt de informatie van het RIVM geraadpleegd. Vaak zijn uitzonderingen nodig in geval van hitte.
4. Er wordt gesproken over een mogelijk (ook landelijk) handschoentekort.
5. Door te werken met cohorten van max. 3 cliënten wordt in een organisatie de kans verkleind dat cliënten bijna niet meer uit quarantaine komen.

Situatie crisis algemeen

Crisisteams zijn bezig met evaluatie. In een aantal crisisteams wordt melding gemaakt van werken aan een handboek of plan voor een (nieuwe) uitbraak, bijvoorbeeld aan de hand van de CoronaWegwijzer. Overleggen van crisisteams worden verder afgeschaald, of overgedragen aan andere werkgroepen/commissies/ overleggen.

Bezoekregeling

In de persconferentie van woensdag 24 juni is verkondigd dat restricties voor het bezoek aan bewoners in verpleeg- en verzorgingshuizen, mits er in het huis geen besmettingen zijn, niet langer noodzakelijk zijn. Al voor de persconferentie was er draagvlak om de bezoekregeling versneld te verruimen. Organisaties hebben hier dan ook actief op gereageerd en hebben het bezoekbeleid hierop angepast. Bezoekers mogen in principe op korte termijn zonder tijdsrestrictie onbeperkt op bezoek komen. Het onbeperkt toelaten van bezoek is niet altijd mogelijk vanwege de waarborging van de 1,5 meter afstand en sommige organisaties hanteren daarom een maximum aantal bezoekers. Een organisatie meldt hierover, dat het doorvoeren van versoepelingen ingewikkelder is dan in eerste instantie lijkt. Door de bekende nuances per locatie, verschillende woonvormen en één- of tweepersoonskamers, vraagt dit maatwerk. Registratie van bezoek blijft belangrijk i.v.m. bron- en contactonderzoek, maar ook om de bezoekersaantallen te reguleren i.v.m. de 1,5 meter afstand en eettijden van cliënten. Ook de gezondheidscontrole blijft. Het dragen van mondkapjes door bezoek is niet meer altijd verplicht. Bij (verdenking op) besmetting volgen restricties voor bezoek of volgt totale sluiting van locaties. Eén organisatie meldt dat het steeds moeilijker wordt om bezoekers en bewoners zich aan de regels te laten houden.

Welzijn cliënten en familie

Naar aanleiding van de persconferentie van woensdag 24 juni, meldt een organisatie dat bewoners zoveel en zolang als zij zelf willen naar buiten mogen en dat bewoners weer bij elkaar op bezoek mogen. Een andere organisatie is voorzichtiger en geeft aan dat bewoners alleen in overleg met de specialist ouderengeneeskunde met familie naar buiten mogen. Daarnaast besteden organisaties aandacht aan de opstart van binnen- en buitenactiviteiten voor interne cliënten. Externe cliënten mogen soms wel en

andere keren (nog) niet deelnemen aan activiteiten. Organisaties openen de restaurants voor eigen bewoners, ook hier zijn externe cliënten en bezoekers variërend wel of niet toegestaan. Een organisatie geeft aan dat bewoners met familie mee naar huis mogen, mits de richtlijnen van het RIVM worden gevolgd. Ook logeerplekken en respijtzorg is weer mogelijk, meldt een andere organisatie.

Inzet van personeel

Flex-medewerkers mogen, zo beperkt mogelijk en/of met inachtneming van regels, weer over verschillende locaties worden ingezet. Een organisatie bespreekt welke medewerkers op een toekomstige regionale Corona-locatie worden ingezet. Vakanties van medewerkers naar het buitenland en quarantaine worden besproken. Er wordt besproken hoe vrijwilligers weer ingezet kunnen worden, soms in overleg met vrijwilligers zelf.

Vergaderingen, bijeenkomsten en werken op locatie wordt soms weer toegestaan. Daarentegen geeft één organisatie aan dat ruimtes te klein zijn om op 1,5 m. samen te komen en één organisatie beperkt aanwezigheid van ondersteunende diensten op locatie. Er is een organisatie die adviseert nog zoveel mogelijk thuis te werken en een organisatie die beleid opstelt voor faciliteiten voor thuiswerken. Er wordt besproken of een BHV 'herhaling' virtueel kan plaatsvinden, omdat de deelnemers de panden al wel kennen. Een vergaderplek voor een cliëntenraad wordt gefaciliteerd buiten de locatie.

Welzijn van personeel

Medewerkers van organisaties kunnen nu zelf direct een test aanvragen bij de GGD, zonder tussenkomst van bijvoorbeeld een teamleider. In de ene organisatie moeten medewerkers thuis blijven als een huisgenoot zich laat testen op Corona, bij de andere organisatie mag de medewerker dan (met PBM) blijven werken. Ventilatoren mogen door een linnendienst en op eigen kamers gebruikt worden, maar niet in gemeenschappelijke ruimtes of kantoren.

Bedden, afzondering en isolatie

Eén organisatie sluit een cohort. Een organisatie gaat werken met cohorten voor max. 3 cliënten, omdat dit de kans verkleint dat cliënten bijna niet meer uit quarantaine komen. Quarantaine bij opname wordt vervangen door te testen op Corona en temperatuur te meten.

Zorg, beleid en hygiëne

Er is aandacht voor registraties om contactonderzoek te faciliteren. Ook wordt de route voor contactonderzoek afgesproken, en wie verantwoordelijk is voor contact met de GGD. Een paar keer wordt gesproken over de COVID-antistoffentest. Er wordt nog gesproken over de procedure rondom kweken, al is dit minder vaak dan in vorige rapportages. Er zijn nog enkele notities over de verdere uitrol van dagbesteding en toelaten van externen.

Er wordt veel gesproken over de inzet van airco's en ventilatoren, en hierbij wordt gekeken naar de adviezen van het RIVM. Er is behoefte aan duidelijke instructie, voor gebruik in groepsruimten of in eigen kamer. Er wordt bekeken of er uitzonderingen nodig zijn in geval van hitte, omdat warmte ook een risico is voor cliënten. Maar men stelt vast dat voor deze apparaten er nog veel onduidelijkheid is m.b.t. mogelijke (aerogene) verspreiding van het virus. [Noot redactie: zie RIVM advies 23 juni]

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Dit keer zijn er opvallend weinig notities rondom inzet en voorraad van PBM. Er wordt gesproken over een mogelijk (ook landelijk) handschoenenkort. Verder lijkt de voorraad op orde. In een crisisteam wordt het post mortem protocol aangepast m.b.t. inzet mondmasker.

Overzicht van notities

In week 26 registreerden de onderzoekers in totaal 182 notities om de vrije teksten samen te vatten. In onderstaande tabel staat een overzicht van deze notities naar thema.

Thema	aantal notities
Situatie crisis algemeen	10
Bezoekregeling	59
Welzijn cliënten en familie	18
Personeel	37
Bedden, afzondering en isolatie (van cliënten)	4
Zorg en beleid, hygiëne	42
Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)	12
totaal	182

Hieronder volgt een selectie van maatregelen op thema ter informatie en inspiratie. Daarnaast rapporteren we over problemen en voorraad. Per thema is het bijbehorende deel van de samenvatting nogmaals als toelichting onder de tabel neergezet. De focus ligt bij de selectie op verpleeghuizen. Echter, deze zorgsector heeft ook een belangrijke netwerkfunctie. Belangrijke informatie hierover uit vergaderstukken van de crisisteams kan daarom terugkomen in deze rapportage. De notities laten zien dat de organisaties een breed scala aan uitdagingen hebben.

Situatie crisis algemeen
Evaluatie Covid 19 via de teams van de verschillende locaties.
Evaluatie doen en handboek voor 2-de golf samenstellen, ieder bereid zich voor aan de hand van de "crisiscirkel".
De Corona wegwijzer is een stappenplan (beschrijven van operationeel crisisteam met heldere rollen) bij nieuwe besmetting. Dit zouden we voor X ook kunnen opstellen uit voorzorg dat er een besmetting komt. Het is echt een doc om te gebruiken indien nieuwe besmetting/uitbraak. X laat dit meenemen in het stuk waaraan gewerkt wordt. <i>[Noot redactie: zie www.waardigheidentrots.nl/corona]</i>
Afschalen crisisteamoverleg Volgende keer vergaderfrequentie CCT op agenda. Misschien kunnen we naar 1 keer per week Afschalen crisisteam naar 1x per week/donderdag.
Het crisisteam komt niet meer bij elkaar. Bespreekpunten komen in MT-vergaderingen aan de orde.
De bijeenkomsten van het Crisis Beleids Team worden afgeschaald.
Vragen voor corona werkgroep: Updates/vragen kunnen naar de corona mail gestuurd worden.
Uitbraak X geeft aan dat er veel meer rust is binnen de huizen, geen besmettingen. De GGD regio X blijft de uitbraak volgen op de afdeling en geeft hygiëne-adviezen De namen van de bewoners en medewerkers worden middels een Excel lijst opgevraagd en doorgegeven aan de GGD.

Toelichting

Crisisteams zijn bezig met evaluatie. In een aantal crisisteams wordt melding gemaakt van werken aan een handboek of plan voor een (nieuwe) uitbraak, bijvoorbeeld aan de hand van de [Corona wegwijzer](#). Overleggen van crisisteams worden verder afgeschaald, of overgedragen aan andere gremia.

Bezoekregeling
<p>Bezoekbeleid na persconferentie 24 juni</p> <p>De aankondiging van minister De Jonge op 24 juni dat er geen restricties meer noodzakelijk zijn voor het bezoek aan bewoners in verpleeg- en verzorgingshuizen mits er in het huis geen besmettingen zijn, betekent dat de bezoekregeling, zoals we hem nu hanteren, niet meer van toepassing is.</p> <p>Bezoek mag onbeperkt komen, mits aangemeld via het reserveringssysteem. Wel gelden voor bezoekers natuurlijk dezelfde maatregelen die voor iedereen in Nederland van toepassing zijn. Bij besmetting is er een totale sluiting.</p> <p>Vanaf 29 juni gaan de deuren open, uiterlijk op 6 juli, met de nodige maatregelen.</p> <p>Nieuwe richtlijnen voor bezoek ook aanvullen met locatie-specifieke punten.</p> <p>De nuance bij het onbeperkte bezoek is dat de 1,5 meter moet kunnen worden geborgd en gefaciliteerd (dus een maximum aantal bezoekers).</p> <p>Bezoek kan de bewoner niet vergezellen in de huiskamer tijdens het eten, omdat dan de 1,5 meter niet aangehouden kan worden.</p> <p>X blijft vasthouden aan bezoek op eigen appartement of de daartoe aangewezen ruimte. Het wordt een uitdaging of bezoek deze richtlijn aan gaat houden.</p> <p>De bezoekregeling is versoepeld naar 4 bezoekers per twee weken. Per 1 juli mag bezoek op de eigen kamer of in het restaurant. Na de zomervakantie versoepelen naar twee personen per keer, geen restrictie in tijd en huisdieren mogen mee komen.</p> <p>De locaties gaan per 1 juli open voor bezoekers, maar het is niet vanzelfsprekend dat dit ook voor de bewoners van de aanleunwoningen geldt. Op sommige locaties is 1,5 meter heel lastig.</p> <p>Bezoekers hoeven voor hun bezoek geen afspraak meer te maken en ze hoeven ook niet aan te geven wanneer ze op bezoek komen.</p>
<p>Bezoekbeleid voor persconferentie 24 juni</p> <p>Momenteel volgen we een stapsgewijze versoepeling. Meerdere mensen tegelijk mogelijk om op bezoek te komen.</p> <p>Per volgende week mag ook weer bezoek in appartement van de bewoner.</p> <p>Vorgenomen versoepelingen: we richten ons niet alleen op de locaties maar nemen ook mee hoe het gaat in de wijkverpleging.</p> <p>Het aantal bezoekers wat mag komen wordt vrijgelaten, de 1,5 meter moet in acht genomen worden en er is een verplichting tot registreren, verder is het aan de locaties zelf hoe ze dit willen organiseren.</p> <p>De locaties kunnen hun plannen voor de nieuwe bezoekregelingen kort sluiten met de lokale cliëntenraden.</p> <p>Mondkapjes zijn niet langer verplicht bij niet instrueerbare bewoners. Bezoekers kunnen evt. hun eigen mondkapjes meenemen op bezoek.</p> <p>De versoepelingen van de bezoekregeling mogen uitgebreid worden.</p> <p>Al onze huizen zijn op één verdenking na Coronavrij. Het geduld van mantelzorgers en bewoners is lang genoeg op de proef gesteld als het gaat om de bezoekregeling. Daarom is besloten de bezoekregeling versneld te verruimen.</p> <p>Vanaf 1 juli wordt op alle afdelingen behalve de afdeling waar positief geteste bewoners waren, bezoek weer volledig toegelaten. Voorwaarde is dat bezoek een afspraak inplant en er wordt een gezondheidscheck gedaan.</p> <p>Locatie X mag in het weekend geen bezoek ontvangen.</p> <p>Er is 1 A4 met Corona-maatregelen. Onderwerpen: zaken die X wil veranderen, innovaties, bezoekregeling, locaties nog niet helemaal open, wanneer wel/niet mondkapje, naar buiten gaan in de 1,5-meter maatschappij, quarantaine, kerkdiensten.</p> <p>Er wordt gekeken naar versoepeling van de bezoeken. We willen echt kijken hoe we het goede kunnen behouden.</p>
<p>Bezoekbeleid bij uitbraak en alternatieve bezoekmogelijkheden</p> <p>Restricties voor bezoek aan een afdeling of huis kunnen weer van toepassing worden als zich nieuwe besmettingen voordoen. Overleg hierover altijd met de CIPC.</p>

<p>Er wordt een standaardbrief gemaakt voor het geval er een uitbraak op een locatie van XH is en de bezoekerregeling gestopt moet worden.</p> <p>Zodra er in een locatie een verdenking of een besmetting met het coronavirus is vastgesteld, wordt het beleid aangepast en komen er weer beperkingen in de bezoekerregeling. Dit kan ook het geval zijn als in bepaalde regio het coronavirus de kop op steekt.</p> <p>De ontmoetingshuisjes worden afgebouwd. Foto's van ontmoetingshuisjes zijn gemaakt, plan is 1 mobiel huisje voor inzet bij uitbraak.</p>
<p>Organisatie van bezoek</p> <p>Voor locatie X heeft bestickering geen meerwaarde.</p> <p>Een delegatie gaat naar X om te kijken naar de digi-receptie. Vandaag en morgen worden een aantal slagen gemaakt. Morgen zal er waarschijnlijk een eerste concept liggen.</p> <p>Er wordt gewerkt aan het digitaal registreren van bezoek binnen de verpleeghuizen. Met deze aanpassing kan per 1 juli dan ook het deurbeleid aanpassen</p> <p>A.s. maandag concept document Versoepelingen bespreken, vaststellen door CCT [Corona Crisis Team] en vervolgens verspreiden.</p> <p>Er wordt een stuk geschreven dat uitgaat van alle regels voor Corona maar daar kunnen we dan een aantal uitzonderingen op los laten. Is ook per locatie verschillend en soms ook verschillend voor verpleeghuis of WZC bijvoorbeeld</p> <p>Naast de vaste bezoekers zijn ook andere bezoekers weer welkom. We vragen de bewoners en familie er rekening mee te houden niet tegelijkertijd te komen en bezoek zoveel mogelijk over de dagen en tijden te verspreiden</p> <p>Bezoekers moeten zich wél registreren in het gastenboek, zodat we altijd kunnen achterhalen wie binnen is geweest in het geval van een corona uitbraak.</p> <p>De tool voor het plannen van de bezoekersregeling vanaf 1 juli niet meer gebruiken.</p> <p>V.w.b. registratie van bezoekers: Dit hoeft niet meer bij de ingang plaats te vinden.</p> <p>Er worden bezoektijden ingesteld van 2 blokken: middag 13.30 uur tot 16.00 uur en avond van 18.00 uur tot 21.00 uur, alle dagen van de week. Mensen moeten van tevoren een afspraak maken bij de EVV'r (Eerst Verantwoordelijke Verzorger).</p> <p>Op plaatsen waar geen 1 persoonskamer is, is bezoek op eigen kamer lastiger in te richten omdat de bewonerskamer niet groot genoeg is voor 2 bewoners plus bezoek. Hier geldt wel een begin- en eindtijd voor bezoek. Maatwerk is mogelijk .</p> <p>Er zijn per locatie starttijden, de eindtijd wordt losgelaten. Wel moet de gezondheidssituatie worden uitgevraagd en in de planning rekening houden met de tijden waarop gegeten wordt. Bezoek in de ochtend, middag en avond moet mogelijk zijn. Daarmee komt de portiersfunctie ook te vervallen .</p> <p>Als bezoekers graag een mondkapje willen dragen kan dat vanuit locatie X beschikbaar worden gesteld bij de ingang.</p> <p>Zorggroep X is bezig met een banner voor bezoekers waar op staat: hygiënemaatregelen, 1½ meter afstand, rechts houden, en blijf thuis bij verkoudheid.</p> <p>Voor de belasting voor personeel die de versoepelingen omtrent de bezoekerregeling met zich meedraagt worden vrijwilligers gevraagd om te helpen met het uitvragen van koorts en andere klachten.</p> <p>Maandag de brief over versoepelingen bezoekerregeling naar de 1e contactpersonen sturen</p> <p>Brief aan mantelzorgers sturen namens centraal bestuur.</p>
<p>Ervaringen bezoekerregeling</p> <p>Uitzonderingen op bezoekerregeling altijd bespreken met aanspreekpunt (=arts) binnen verpleeghuis.</p> <p>We hebben een mail gehad van een vpk met een aantal voorbeelden. Dit soort situaties zullen er altijd zijn en X geeft aan dat je daar dan wel een uitzondering op moet kunnen maken.</p> <p>Versoepelingen voor verpleeghuizen zijn iets ingewikkelder dan in eerste instantie lijkt, Door de bekende nuances per locatie vraagt het een stukje maatwerk.</p> <p>De kaders van de bezoekerregeling zijn dus duidelijk maar ook daarin moeten uitzonderingen zoals deze kunnen worden gemaakt, dus niet formaliseren verder.</p> <p>Locatiemanagers merken op dat het steeds moeilijker wordt om bezoekers en bewoners aan de regels te houden. Ze hebben hier niet helemaal grip op.</p> <p>Het blijkt dat er op alle locaties onvoldoende stickers en andere aanwijzingen geplaatst zijn voor het aangeven van looproutes en 1.5 meter.</p>

Er is inventarisatie gedaan waarom familie/contactpersonen geen gebruik maakten van de mogelijkheid bezoek aan te vragen. Redenen hiervoor waren het voelen van onvoldoende vrijheid en te korte bezoektijd. Wellicht ook handig om een aanspreekpunt per locatie te hebben die dit [problemen met bezoek] dan kan regelen en dit kan bespreken met een van de artsen. Dit was niet meteen een voorbeeld met medisch aspect maar artsen kunnen als aanspreekpunt fungeren
We begrijpen dat de regel vanaf 1 juli geen beperking van bezoek aan woonzorglocaties en verpleeghuizen, ingewikkeld kan zijn. Voor praktische vragen kun je terecht bij (10)(2e) @X.nl Van daaruit wordt bekeken wie de vraag op kan pakken.

Toelichting

In de persconferentie van woensdag 24 juni is verkondigd dat restricties voor het bezoek aan bewoners in verpleeg- en verzorgingshuizen, mits er in het huis geen besmettingen zijn, niet langer noodzakelijk zijn. Al voor de persconferentie was er draagvlak om de bezoeksregeling versneld te verruimen. Organisaties hebben hier dan ook actief op gereageerd en hebben het bezoekbeleid hierop aangepast. Bezoekers mogen in principe op korte termijn zonder tijdsrestrictie onbeperkt op bezoek komen. Het onbeperkt toelaten van bezoek is niet altijd mogelijk vanwege de waarborging van de 1,5 meter afstand en sommige organisaties hanteren daarom een maximum aantal bezoekers. Een organisatie meldt hierover dat het doorvoeren van versoepelingen ingewikkelder is dan in eerste instantie lijkt. Door de bekende nuances per locatie, verschillende woonvormen en één- of tweepersoonskamers, vraagt dit maatwerk. Registratie van bezoek blijft belangrijk i.v.m. bron- en contactonderzoek, maar ook om de bezoekersaantallen te reguleren i.v.m. de 1,5 meter afstand en eettijden van cliënten. Ook de gezondheidscontrole blijft. Het dragen van mondkapjes door bezoek is niet meer altijd verplicht. Bij (verdenking op) besmetting volgen restricties voor bezoek of volgt totale sluiting van locaties. Eén organisatie meldt dat het steeds moeilijker wordt om bezoekers en bewoners zich aan de regels te laten houden.

Welzijn cliënten en familie
Klant van Locatie N doet haar verhaal over bevinding corona.
Activiteiten De ledenservice wil weer activiteiten als hiphop, high tea's en bingo's op de locatie organiseren. Er wordt afgesproken dat buitenactiviteiten weer mogelijk zijn. Vanaf 1 september zijn activiteiten binnen ook weer toegestaan.
Buurtkamer en dementeek mogen open met inachtneming van 1,5 mtr.
Voor interne bijeenkomsten zijn er ook geen beperkingen meer in de aantallen, mits de 1,5 meter afstand gewaarborgd kan worden. Activiteiten vinden wel nog zoveel mogelijk op de eigen afdeling plaats en er dient een gezondheidscheck gedaan te worden.
Binnen optredens kunnen niet en voor buitenactiviteiten dient een vergunning aangevraagd te worden.
Advies bewoners ga niet: op bezoek, naar drukke plekken (bijv. supermarkt, verjaardag, vakanties) of externe afspraken (kapper). Indien toch, dan houdt 1.5m afstand (anders mondkapje (door medewerker verstrekt)), vermijd mensen met klachten gerelateerd aan corona.
Per 1 juli: Interne cliënten en aanleun/inleun cliënten en klanten (bijv. thuiszorg cliënten) mogen deelnemen aan activiteiten (mits 1.5 meter).
Kleinschalige activiteiten kunnen weer met inachtneming van de maatregelen.
Vanaf 15 juli gaan de kapsalon (voor aanleun) en winkel open.
Bewoners mogen zoveel en zolang naar buiten als zij zelf willen. Intern mogen bezoekers weer bij elkaar op bezoek.
Activiteiten voor externe cliënten Bijeenkomsten en activiteiten en de restaurants voor mensen vanuit de wijk, starten wellicht per 13 juli as. daarover wordt uiterlijk 8 juli een besluit genomen wordt.

Per 1 juli: Externe cliënten zoals buurtbewoners kunnen nog niet deelnemen aan activiteiten.
Voor externe groepen is er de komende zomer nog geen mogelijkheid om ruimtes te reserveren.
Faciliteiten voor de buurt incl. contactberoepen vanaf 1 juli open, uiteraard met de nodige maatregelen.
Restaurants
De restaurants op de locaties mogen weer open voor eigen bewoners en bezoek. Wel met minder tafels en looproutes. Vanaf 15 juli zijn mensen van buitenaf ook weer toegestaan.
Per 1 juli mogen externen het restaurant ook weer bezoeken. Het restaurant wordt zo ingericht dat er 1,5m afstand is.
Restaurants kunnen open, bewoners mogen naar buiten dit geeft meer speelruimte m.b.t. bezoek.
Locaties met een extramurale wijkrestaurant, blijven nog tot nader moment gesloten.
Bezoek mag alleen op de kamer dus bezoekers kunnen niet naar het restaurant. Interne cliënten, cliënten aanleun/inleun, cliënten dagverzorging kunnen wel naar het restaurant komen eten (mits 1.5m gewaarborgd wordt).
Familie en naasten
Bewoners mogen met hun familie mee naar buiten. Dat gaat in overleg met de manager WWZ en eventueel ook in overleg met de specialist ouderengeneeskunde
Bewoners mogen met familie mee naar huis en andere plekken. Daar mogen geen mensen zijn met klachten en de RIVM richtlijnen moeten worden gevolgd. Het advies is het aantal contacten te beperken en drukke plekken te vermijden, zodat de kans op besmetting minimaal is
Logeerplekken/respijtzorg kan weer. Dit moet goed uitgevraagd worden bij de voordeur.
Vanaf 1 juli mag familie weer zelf de was doen, behalve voor cliënten die in quarantaine verblijven.
Per 1 juli Specifieke locatie gebonden herdenkingsbijeenkomst voor Corona (plan locatie X buiten) is oke. 1.5m blijft van belang. Reguliere herdenkingen zijn nog niet mogelijk op locatie.

Toelichting

Naar aanleiding van de persconferentie van woensdag 24 juni meldt een organisatie dat bewoners zoveel en zolang als zij zelf willen naar buiten mogen en dat bewoners weer bij elkaar op bezoek mogen. Een andere organisatie is voorzichtiger en geeft aan dat bewoners alleen in overleg met de specialist ouderengeneeskunde met familie naar buiten mogen. Daarnaast besteden organisaties aandacht aan de opstart van binnen- en buitenactiviteiten voor interne cliënten. Externe cliënten mogen soms wel en andere keren (nog) niet deelnemen aan activiteiten. Organisaties openen de restaurants voor eigen bewoners, ook hier zijn externe cliënten en bezoekers variërend wel of niet toegestaan. Een organisatie geeft aan dat bewoners met familie mee naar huis mogen, mits de richtlijnen van het RIVM worden gevolgd. Ook logeerplekken en respijtzorg is weer mogelijk, meldt een andere organisatie.

Personeel: inzet
Inzet en vakantie
De achterwacht voor X loopt voorlopig nog door, zeker met het oog op de vakantie en de krapte daardoor.
Achterwacht door SO en Supervisors stoppen per 1 juli.
Mocht er na 1 juli toch weer ergens een besmetting optreden, dan kunnen we de achterwachten zo weer herstarten.
Inzet ZZP en flex: maandag hier verder over in gesprek met de wijkverpleegkundigen. Capaciteit gaat ook voor intramuraal hiervoor kijken. Uitgangspunt: uitwisseling op locatie is mogelijk onder voorwaarden en het liefst zo min mogelijk.
Flexmedewerkers mogen nu op meerdere locaties, wel de regels in acht nemen.

X vraagt of de Calamiteitendienst wel blijft bestaan. X geeft aan dat de calamiteiten ook al voor Corona bestond en deze dus blijft bestaan.
Een aantal medewerkers worden voorgedragen voor de toekomstige regionale COVID-locatie. Er ontstaan dan wel gaten in het eigen rooster.
Locatie X maakt zich zorgen om de personeelsbezetting. Er moeten namelijk nog N cliënten worden opgenomen en hier is veel personeel voor nodig.
Een memo voor het MT schrijven over hoe om te gaan met vakanties van medewerkers als bv. plotseling 2 weken quarantaine nodig is.
Twee weken quarantaine na meer dan 24 uur op vakantie hoeft niet meer per 1 juli .
Risico van medewerker bij vakantie naar buitenland is op risico van de werknemer zelf.
Inzet vrijwilligers
Er wordt individueel contact opgenomen met de vrijwilligers over wat zij de komende tijd willen. Vrijwilligers behoren vaak tot de kwetsbare groep, dus voorzichtig zijn.
Vrijwilligers boven de 70 jaar zijn weer welkom, mits klachtenvrij en extra letten op afstand bij 70+ en kwetsbare vrijwilligers.
Er wordt contact opgenomen met alle vrijwilligers over wat zij willen doen. Mogelijke opties zijn winkeltje, wandelen, duo-fiets, toezicht bezoekenregeling.
Inzet vrijwilligers nagaan hoe opgenomen in scenario toegang externen.
Werken op locatie en scholing
Voor o.a. cliëntenraad is er de mogelijkheid om met servicecentrum contact op te nemen voor een vergaderplek buiten de locatie.
De klachtenfunctionaris en maatschappelijk werkers kunnen weer op locatie gesprekken voeren met mantelzorgers als dit telefonisch of via beeldbellen lastig is.
(Team)Vergaderingen kan met zoveel als passen op 1,5 meter in de ruimte. Mijd locaties voor vergaderen met medewerkers van meerdere locaties, gebruik hiervoor de locatie X.
Per 1 juli: Bijeenkomsten/(team)overleggen toegestaan (1.5 meter), Ruimtes op locatie zijn hier alleen over het algemeen te klein voor. Servicecentrum kan benaderd worden om een goede buitenruimte te reserveren in de regio
Indien noodzakelijk kunnen gesprekken met externen plaatsvinden op de aangewezen ruimten binnen de locaties locatie X en locatie X, raadpleeg servicecentrum voor deze ruimten.
Het is belangrijk dat de aanwezigheid van ondersteunde diensten zo veel mogelijk beperkt wordt. Daarom is werken op locatie niet wenselijk
Er wordt een thuiswerkbeleid opgesteld. Bureaustoelen van werk mogen niet mee naar huis worden genomen. Wanneer men geen goede faciliteiten heeft thuis komt hier een regeling voor. Er wordt gekeken naar aanpassingen voor de kantoren.
De verruiming is nu alleen voor de bewoners. Advies is nog steeds nog zoveel mogelijk thuis te werken en niet op locatie te vergaderen.
Het gebruik van vergaderzalen is weer toegestaan en er wordt ook toegestaan dat er op kantoren wordt gewerkt door derden.
Vraagt wat de collega's er van vinden om het MT volgende week een keer weer fysiek te laten plaatsvinden. Hoe staan jullie hierin. X geeft aan op zich prima. De ruimten die we hebben zijn wel geschikt om dit te realiseren.
Diplomeringsen mogen gevierd worden met inachtneming regels. Aandacht voor ventileren van de ruimte.
Hoe wordt de BHV scholing geregeld voor nieuwe mensen die getraind moeten worden. We hebben nu net een nieuwe aanbieder hiervoor, dus goed om dit mee te nemen hoe zij dit zien.
X geeft aan dat 250 mensen nog een BHV herhaling moeten volgen en waarom we dit niet d.m.v MsTeams kunnen aanbieden. Zij kennen de panden wel dus kan heel goed op deze manier. Ook voor de toekomst moeten we meer naar deze vorm toe.

Toelichting

Flex-medewerkers mogen, zo beperkt mogelijk en/of met inachtneming van regels, weer over verschillende locaties worden ingezet. Een organisatie bespreekt welke medewerkers op een toekomstige regionale Corona-locatie worden ingezet. Vakanties van medewerkers naar het buitenland en quarantaine worden

besproken. Er wordt besproken hoe vrijwilligers weer ingezet kunnen worden, soms in overleg met vrijwilligers zelf.

Vergaderingen, bijeenkomsten en werken op locatie wordt soms weer toegestaan. Daarentegen geeft één organisatie aan dat ruimtes te klein zijn om op 1,5 m. samen te komen en één organisatie beperkt aanwezigheid van ondersteunende diensten op locatie. Er is een organisatie die adviseert nog zoveel mogelijk thuis te werken en een organisatie die beleid opstelt voor faciliteiten voor thuiswerken. Er wordt besproken of een BHV 'herhaling' virtueel kan plaatsvinden, omdat de deelnemers de panden al wel kennen. Een vergaderplek voor een cliëntenraad wordt gefaciliteerd buiten de locatie.

Personeel: welzijn
X stelt cadeaubon ter beschikking voor medewerkers zorghotels. Het gaat op facebook veel over geschenken voor de huizen. De waardering voor de thuiszorg is ook hoog, ook zij hebben als team cadeaus ontvangen. In het filmpje kan erbij stilgestaan worden dat iedereen wordt gewaardeerd maar sommigen meer aandacht krijgen.
Testen, contactonderzoek en huisgenoten Bij klachten blijft de collega thuis (werken), totdat de uitslag van de test bekend is. In het nieuwe protocol staat dat medewerkers van X zelf rechtstreeks bij de GGD een coronatest kunnen aanvragen. Dat hoeft niet meer via de bedrijfsarts. We stellen het op prijs als je de leidinggevende zelf actief informeert.
Testen medewerkers, hoeft niet eerst toestemming teamleider. Ze kunnen direct GGD bellen, maar wel informeren. Aanpassen testbeleid.
Testen medewerkers via ARBO nu naar GGD < 1 dag te plannen en < 1 dag resultaat.
Er is een afname in testaanvragen onder personeel (afgelopen weekend geen aanvragen). Er wordt gekeken of medewerkers voortaan via de GGD getest kunnen worden. Bij een positieve test voert de GGD bron- en contactonderzoek uit. Alleen in uitzonderlijke situaties wordt dit, met het in acht nemen van de privacy van de betrokken medewerker, door de verantwoordelijke leidinggevende zelf opgepakt.
In het nieuwe protocol rondom testen staat dat de medewerker mag blijven werken (met beschermende middelen voor zorgpersoneel) als een huisgenoot getest wordt. Pas als de testuitslag positief is, moet de medewerker thuisblijven.
Medewerkers blijven thuis als huisgenoot corona-gerelateerde klachten tot test uitslag en als corona dan 14 dagen thuis. Uitzondering jonge kinderen tot 6 jaar met klachten dan overleg met teamleider.
Hygiëne personeel Linnendienst mag gebruik maken van de ventilatoren totdat zij een mobiele airco krijgen. Op de eigen kamer mag een ventilator wel gebruikt worden, maar niet in gemeenschappelijke ruimtes of kantoren.

Toelichting

Medewerkers van organisaties kunnen nu zelf direct een test aanvragen bij de GGD, zonder tussenkomst van bijvoorbeeld een teamleider. In de ene organisatie moeten medewerkers thuis blijven als een huisgenoot zich laat testen op Corona, bij de andere organisatie mag de medewerker dan (met PBM) blijven werken. Ventilatoren mogen door een linnendienst en op eigen kamers gebruikt worden, maar niet in gemeenschappelijke ruimtes of kantoren.

Bedden, afzondering en isolatie
<p>Afzondering en isolatie Nog N cliënten op cohort, zij worden momenteel opnieuw gestest want mogelijk klachtenvrij. Per 1 juli sluit het cohort.</p> <p>Organisatie X is helemaal covid-vrij. Cohorten gaan werken met een capaciteit van max. 3 cliënten. Bij te grote cohorten ontstaat namelijk de kans dat cliënten bijna niet meer uit quarantaine komen.</p> <p>Als blijkt dat een bewoner in contact geweest is met een verdachte of besmette persoon, dan gaat de bewoner 14 dagen in quarantaine om verspreiding van het virus in de locatie zoveel mogelijk te voorkomen.</p> <p>De eerder positief geteste bewoners van een afdeling van X worden nu getest op antistoffen. Als er voldoende antistoffen worden aangetroffen, dan wordt de quarantaine van die afdeling opgeheven.</p>
<p>Opnamebeleid Per 1 juli hoeven nieuwe bewoners niet meer in quarantaine en testen we bij opname en na 7 dagen en wordt er twee keer per dag temperatuur opgenomen. Een arts kan vanuit een risico inschatting uiteraard wel nog besluiten dat quarantaine noodzakelijk is.</p> <p>Het quarantaine -protocol wordt aangepast. Bij inhuizen van een patiënt in [woonzorgcentrum] wordt getest op dag 6 door huisarts of door X. Testen op dag 1 hoeft niet meer standaard.</p>

Toelichting

Eén organisatie sluit een cohort. Een organisatie gaat werken met cohorten voor max. 3 cliënten, omdat dit de kans verkleint dat cliënten bijna niet meer uit quarantaine komen. Quarantaine bij opname wordt vervangen door te testen op Corona en temperatuur te meten.

Zorg, beleid en hygiëne
<p>Dagbesteding en zorgverlening PG dagbegeleiding doen nu halve groepen i.v.m. 1,5 meter, maar mantelzorgers geven signalen dat dagbegeleiding nodig is voor hun naasten en henzelf i.v.m. structuur cliënt en ontzorgen mantelzorger. Deze groepen zijn ongecontroleerd, we laten 1,5 meter los, groepen kunnen nu volledig starten.</p> <p>Externe dagbesteding kan weer per 1 juli. Als de ruimte het toelaat kunnen ook intramurale cliënten weer naar de dagbesteding.</p> <p>Open stellen overleggen, dagbesteding en restaurants voor externen: bij binnenkomst registreren.</p> <p>Ook thuishappers en behandelaren van buiten kunnen weer onbeperkt langs komen. Wel altijd op afspraak via hetzelfde reserveringssysteem als de andere bezoekers.</p> <p>Bekijk per locatie wat mogelijk is om de bewoners van de aanleunwoningen terug te laten keren en stem dit af met de regiomanager.</p>
<p>Testen en contactonderzoek X zal nog met laboratorium X bellen i.v.m. de uitslag van de coronatesten (dat de verpleegkundige deze ook kan opvragen) i.p.v. een van de artsen. Overigens gaat dit nu ook via de praktijkondersteuner.</p> <p>Ter informatie. In bijlage xxx is te lezen hoe X commercieel te werk gaat met het aanbieden van een antistoffentest.</p> <p>Als je een verdachte cliënt hebt (zowel intra- als extramuraal) en je laat een cliënt testen of er is een besmetting vastgesteld, informeer dan altijd de crisiscoördinator. Die kan dan tijdig de GGD informeren.</p> <p>De crisiscoördinator moet een goed overzicht hebben van alle verdenkingen en geconstateerde corona besmetting, zodat kan worden bepaald of op een locatie of bij een extramuraal team extra persoonsbeschermende middelen nodig zijn.</p> <p>Dagelijkse registratie geteste cliënten /medewerkers stopt. We houden de datum van de laatste positieve test bij en delen deze in de update.</p> <p>Bij positieve kweek wordt familie, artsen, behandelaren en personen X en X geïnformeerd.</p>

Er zijn momenteel minder kweken die worden afgenomen. Doordeeweeks 2x per dag insturen. Aanvragen tot 11.00 uur naar locatie X1 en X2, tot 15.00 uur naar locatie X1 en volgende dag naar X2. In het weekend naar X2.
Op agenda voor volgende keer staat COVID anti stoffen test. Welke bedragen hebben we het dan over? Tijdje geleden zagen we er niet zoveel het nut van in waarom nu dan terug op agenda vraagt X.
X en X sturen mail naar behandelaren/kernteams om bij elke cliënt te rapporteren dat je bij cliënt bent geweest.
Locatieverpleegkundige/BVK vragen om verantwoordelijk te zijn voor het invullen van de contactlijst GGD en het contact opnemen met de deskundige infectiepreventie (DIP) GGD regio X2 (GGD regio X1 wordt geïnformeerd door middel van melding positieve kweek welke coronadienst artsen belt). Planning voor locatieverpleegkundige moet hiervoor dicht zijn (capaciteitsteam). Stappenplan contactonderzoek moet gemaakt worden, zodat locatieverpleegkundige/BVK hiermee kunnen werken.
Het concept voorstel houdt in dat GGD provincie X de bron en contactopsporing doet voor nauwe contacten bewoners en medewerkers (voorbeeld dochter van positieve cliënt en partner van een medewerker).
Richtlijnen, infectiepreventie en hygiëne
Corona-maatregelen A4: nieuwe normaal met een aantal aantekeningen en maatwerk per locatie.
De crisiscoördinator ondersteunt ook de manager WWZ bij de werkzaamheden en kan de laatste inzichten delen rondom de aanpak en de werkwijze van X bij verdenkingen en besmettingen met corona.
Chauffeurs dagbegeleiding, benut ruimte auto voor vervoer cliënten, alleen chauffeur moet mondkapje op.
Nog geen mix interen/externe cliënten bij contactberoepen.
De extra schoonmaak kost €35000,- per maand. Er kan dan beter een apparaat dat desinfecteert bij de voordeur gezet worden. Er wordt dan vanaf 6 juli gestopt met de extra schoonmaakronde.
Airco's, klimaatbeheersing en ventilatoren
N.a.v. het artikel in de krant, is het noodzakelijk dat er uitleg komt incl. een instructie voor inzet van mobiele airco's en ventilatoren in algemene ruimtes waar meerdere cliënten aanwezig zijn. Het is een nadere invulling van het landelijk advies.
Het is geen probleem om ventilatoren te gebruiken in de privésituatie.
Het is nog niet duidelijk of het gebruik van een ventilator in een ruimte met meerdere mensen zorgt voor een grotere kans op besmetting. Het RIVM adviseert om uit voorzorg geen ventilator te gebruiken.
Uitzoeken of gebruik ventilatoren en airco tijdens een corona uitbraak, zorgt voor verdere verspreiding van het virus.
Mobiele airco moet buiten de 1,5 meter van de klant geplaatst worden.
In de bijlage ontvang je een memo over het gebruik van airco, klimaatbeheersing en ventilatoren op je locatie. Gezien de te verwachte hitte de komende periode is het belangrijk deze volgens de juiste voorschriften in te zetten.
Het hitteprotocol wordt aangepast op basis van informatie van het RIVM. Inzet van airco's, mits goed schoongehouden, is geen probleem. Ventilatoren, bij voorkeur niet in groepsruimtes. Goed blijven ventileren is het advies, ook al is het buiten warmer dan binnen.
Vanwege voorspelde hitte worden toch ventilatoren ingezet, ook al is in nieuwsberichten genoemd dat dit een covid-risico kan vormen. Warmte is ook een risico voor cliënten.
Losse ventilatoren mogen niet gebruikt worden in gemeenschappelijke ruimten, wel in eigen kamer/huis. Mobiele airco's in gemeenschappelijke ruimten uitsluitend bij hitteprotocol. Voorkeur voor luchten met ramen en deuren open.
Liever ramen tegen elkaar open zetten of ventilator bij open ramen kan zetten zodat je verse lucht in de algemene ruimte laat stromen
Er is nog zoveel onzeker over verspreiding van het virus d.m.v. verkoelingsapparaten m.n. ventilatoren, dus nog geen beleid van maken. Letten op hoe en waar je de ventilator plaatst in de algemene ruimte, luchtstroom niet laten gaan van ene cliënt naar andere cliënt
Door onze huidige klimaatbeheersingssystemen laat het niet toe om geen ventilatoren in te zetten om onze cliënten te voorzien van enige verkoeling tijdens hittedagen
Ventilatie: kijken naar technische kant. Klimaat beheersing algemeen hoger op agenda. Mogen ventilatoren gebruikt worden tijdens de warmte?
Wat te doen bij corona en de hitte - indien mogelijk meer aircos inzetten.

Toelichting

Er is aandacht voor registraties om contactonderzoek te faciliteren. Ook wordt de route voor contactonderzoek afgesproken, en wie verantwoordelijk is voor contact met de GGD. Een paar keer wordt gesproken over de COVID-antistoffentest. Er wordt nog gesproken over de procedure rondom kweken, al is dit minder vaak dan in vorige rapportages. Er zijn nog enkele notities over de verdere uitrol van dagbesteding en toelaten van externen.

Er wordt veel gesproken over de inzet van airco's en ventilatoren, en hierbij wordt gekeken naar de adviezen van het RIVM. Er is behoefte aan duidelijke instructie, voor gebruik in groepsruimten of in eigen kamer. Er wordt bekeken of er uitzonderingen nodig zijn in geval van hitte, omdat warmte ook een risico is voor cliënten. Maar men stelt vast dat voor deze apparaten er nog veel onduidelijkheid is m.b.t. mogelijke (aerogene) verspreiding van het virus. [Noot redactie: op 23 juni heeft het RIVM hierover advies geplaatst: <https://ici.rivm.nl/ventilatie-en-covid-19>]

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) en desinfectiemiddelen
Inzet PBM Het post mortem protocol wordt aangepast. Bewoner die overleden is aan COVID-19 of hierop verdacht was, krijgt een mondmasker op i.p.v. de medewerker. Er is een nieuwe poster over de inzet van PBM.
Voorraad Er kan een handschoenentekort gaan ontstaan, landelijk probleem, Verenso communiceert dit ook. Medewerkers worden aangesproken op juist gebruik en de voorraad gaat wekelijks geteld worden. De voorraad PBM is weer op orde en bestaat uit ruim 12.500 mondneusmaskers, 4000 schorten, 1000 liter alcohol, 1000 FFP2, 800 FFP1, voldoende handschoenen. Er zijn voldoende mondkapjes op voorraad.
Scenario's voorstel centrale voorraad m.b.t. mogelijke tweede golf uit gaan van voorraad 9 weken en rekenen met 5 cohort.
Overige materialen Hekken, tenten en tafels in de hal worden voor 1 juli opgehaald. Er wordt een luchtbevochtigingssysteem besteld.

Toelichting

Dit keer zijn er opvallend weinig notities rondom inzet en voorraad van PBM. Er wordt gesproken over een mogelijk (ook landelijk) handschoenentekort. Verder lijkt de voorraad op orde. In een crisisteam wordt het post mortem protocol aangepast m.b.t. inzet mondmasker.

Onderzoeksteam

LUMC afdeling Public Health en Eerstelijngeneeskunde
 UMCG afdeling Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde

Redactie rapportage

(10)(2e)

Eindverantwoordelijk

Prof.dr. Wilco M. (10)(2e), prof.dr. Sytse Zuidema

Coördinatie

(10)(2e) (10)(2e) @lumc.nl

